

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA EUROPOS REGIONINĖS PLĖTROS FONDO LĖŠOMIS FINANSUOTŲ APLINKOS APSAUGOS PROJEKTŲ REZULTATYVUMAS

2011 m. rugpjūčio 5 d. Nr. VA-P-30-5-13
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant 2010-09-01 pavedimą Nr. P-30-5

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:

Laimutė Virbickienė (grupės vadovė) (nuo 2011-01-06)

Daina Balčėtienė (nuo 2010-10-13 iki 2011-01-05)

Linas Kirvelaitis (iki 2010-10-12)

Kostas Bauža (iki 2010-10-29)

Juozas Sedleckas

Dormantas Blažaitis (nuo 2010-10-13)

Auditas pradėtas 2010-09-01

Auditas baigtas 2011-08-05

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Santrauka	3
Ižanga	4
Audito apimtis ir metodai	5
Audito rezultatai	8
1. Institucijų, administruojančių aplinkos apsaugos projektus pagal BPD 1 prioriteto 1.3. priemonę, veiklos teisinis reglamentavimas	8
2. Kvietimai teikti paraiškas	9
3. Projektų atranka	11
4. Projektų tikslų pasiekimo vertinimas	15
5. Projektų priežiūra ir kontrolė	20
6. Projektų rezultatų panaudojimas	21
Išvados ir rekomendacijos	26
Priedai	28

SANTRAUKA

Auditui buvo keliamas tikslas – įvertinti, ar Europos regioninės plėtros fondo lėšomis finansuoti aplinkos apsaugos projektai įgyvendinti rezultatyviai. Todėl audito metu nagrinėjome vykdytą projektų atranką, įgyvendinimą, priežiūrą ir kontrolę, taip pat vertinome pasiektus projektuose numatytus tikslus bei pasiektų rezultatų panaudojimą.

Auditas atliktas Lietuvos Respublikos finansų ir aplinkos ministerijose ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūroje. Atlikus auditą nustatyta:

- Paraiškų teikėjams buvo sudėtinga parengti kokybiškas projektų paraiškas, o paraiškų vertintojams objektyviai jas įvertinti, kadangi nebuvo tiksliai apibrėžtų aplinkos apsaugos projektų kai kurių atrankos kriterijų (iš 43 atrankos kriterijų 10 nebuvo tiksliai apibrėžti).

- Parama buvo skirta projektams, kurių dalis tikslų / uždavinių buvo netinkami, nes nebuvo reikalaujama projektų atrankos metu vertinti, ar tikslai / uždaviniai aiškūs, pasiekiami, patikrinami ir turi pamatuojamus rezultatus.

- Iš patikrintų Lietuvos 2004–2006 metų bendrojo programavimo dokumento¹ 1 prioriteto „Socialinės ir ekonominės infrastruktūros plėtra“ 1.3 priemonės „Aplinkos kokybės gerinimas ir žalos aplinkai prevencija“ 53 projektų sudėtinga įvertinti 29 projektų pasiektus tikslus / uždavinius, nes dalis jų pasiekimo rodiklių neviseškai susiję su įgyvendintų projektų rezultatais.

- Didžioji dalis Lietuvos 2004–2006 metų bendrojo programavimo dokumento 1 prioriteto 1.3 priemonės projektų (83 proc. nuo patikrintų) yra tęstiniai. Projektų įgyvendinimo metu sukurtos veiklos (rezultatai) ateityje bus tęsiamos.

Atsižvelgdami į tai, kad ES paramos skyrimas ateinančiam 2014–2020 m. laikotarpiui dar nėra nustatytas, siekdami, kad paraiškų atrankos procesas būtų skaidresnis ir objektyvesnis, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijai pateikėme rekomendacijas, kurios, auditorių nuomone, prisidėtų prie rezultatyvesnio projektų įgyvendinimo ateityje ir į kurias turėtų būti atsižvelgiama rengiant teisės aktus:

- Parengti ir patvirtinti tiksliai apibrėžtus bendruosius ir specialiuosius projektų atrankos kriterijus ir jų taikymo metodinį išaiškinimą, kurie padėtų paraiškų teikėjams parengti, o vertintojams – įvertinti ir atrinkti tinkamiausius projektus planuojamoms priemonėms įgyvendinti.

- Siekiant, kad pasiekti projektų tikslai ir uždaviniai būtų objektyviai vertinami, parengti ir patvirtinti projektų rodiklių tinkamumo reikalavimus paraiškų teikėjams ir metodinius išaiškinimus vertintojams.

¹ Patvirtinta Europos Komisijos 2004-06-18 sprendimu Nr. C (2004) 2120 ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-08-02 nutarimu Nr. 935 „Dėl Lietuvos 2004–2006 metų bendrojo programavimo dokumento patvirtinimo“.

IŽANGA

Europos Sąjungos struktūrinės paramos tikslas – nuosekliai mažinti socialinius ir ekonominius skirtumus tarp ES šalių narių ir / ar regionų. Lietuvai ES struktūrinė parama skirta mažinti regioninius skirtumus, skatinti ekonomikos plėtros galimybes, remti smulkų ir vidutinį verslą, išsaugoti ar sukurti nuolatinės darbo vietas. ES parama aplinkos apsaugai yra vienas iš pagrindinių veiksnių, padėsiančių Lietuvai įgyvendinti tarptautinius aplinkos kokybės standartus.

Aplinkos apsaugos projektų audito aktualumą rodo Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 2 d. nutarimu Nr. 935 patvirtintame Lietuvos 2004–2006 metų bendrajame programavimo dokumente įvardytos problemos: prasta geriamojo vandens kokybė kaimo vietovėse, netinkamos biologinės įvairovės, augalų ir gyvūnų buveinių apsaugos ir atkūrimo sąlygos, vidaus vandenų tarša, nes į vandens telkinius patenka nuotekos iš žemdirbystės laukų ir pavienių taršos šaltinių, neprijungtų prie centralizuotų nuotekų surinkimo sistemų. Aplinkos apsaugos problemos buvo sprendžiamos įgyvendinant aplinkos apsaugos projektus pagal Lietuvos 2004–2006 metų bendrojo programavimo dokumento 1 prioriteto „Socialinės ir ekonominės infrastruktūros plėtra“ 1.3 priemonę „Aplinkos kokybės gerinimas ir žalos aplinkai prevencija“, finansuojamus Europos regioninės plėtros fondo lėšomis, kurie prisidėjo prie Sanglaudos fondo lėšomis sprendžiamų problemų. Įgyvendinant šią priemonę buvo siekiama, kad geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų valymo sistemos būtų diegiamos mažose, daugiausia kaimo, vietovėse, kuriose gyvena mažiau kaip 500 gyventojų.

Įvardytos priežastys paskatino Valstybės kontrolę atlikti valstybinį veiklos auditą „Europos regioninės plėtros fondo lėšomis finansuotų aplinkos apsaugos projektų rezultatyvumas“, kad būtų įvertintas įgyvendintų projektų rezultatyvumas.

Audituoti pasirinktas 2004–2006 metų ES paramos finansavimo laikotarpis, nes jis apima ES lėšomis finansuotus ir jau baigtus aplinkos apsaugos projektus.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito objektas – Europos regioninės plėtros fondo lėšomis finansuoti aplinkos apsaugos projektai.

Audituojamas laikotarpis – 2004–2011 metai².

Audito subjektai – Lietuvos Respublikos finansų ir aplinkos ministerijos, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra (toliau – Agentūra).

Audito tikslas – įvertinti Europos regioninės plėtros fondo lėšomis finansuotų aplinkos apsaugos projektų rezultatyvumą.

Vertinimo kriterijai:

- Lietuvos 2004–2006 metų bendrojo programavimo dokumento priemonių ir projektų, finansuojamų įgyvendinant šias priemones, administravimo ir finansavimo taisyklės³ (toliau – BPD priemonių ir projektų administravimo ir finansavimo taisyklės);
- paraiškų teikėjams nustatyti paraiškų vertinimo kriterijai;
- projektų rodiklių tinkamumas pagal SMART⁴ metodikos reikalavimus;
- Gairėse paraiškų teikėjams⁵ nustatytas projektų tikslų tinkamumas (projektai turi aiškius, pasiekiamus ir patikrinamus tikslus bei pamatuojamus rezultatus);
- projektuose planuotų rezultatų pasiekimas;
- projekto įgyvendinimo metu sukurto produkto / paslaugos rezultato naudojimas.

Audito metodai:

Audito metu duomenys buvo renkami nagrinėjant teisės aktus, straipsnius, pranešimus, susijusius su audito objektu ir taikant įvairias audito procedūras:

- atrankos būdu atrinktų projektų dokumentų tikrinimą ir vertinimą;
- paklausimus (valstybinių auditorių pateiktus klausimus);
- palyginimą (Gairių paraiškų teikėjams⁶ lyginimą tarpusavyje ir su kitais teisės aktais);
- analitines procedūras.

Atliekant auditą susipažinta su išorės ir vidaus auditorių atliktu darbu:

- Lietuvos 2004–2006 metų bendrojo programavimo dokumento (toliau – BPD) galutinės išlaidų ataskaitos ir mokėjimo paraiškos Europos Komisijai dėl Bendrijos pagalbos likučio iš Europos regioninės plėtros fondo (toliau – ERPF) valstybinio audito, atlikto Valstybės kontrolės auditorių,

² Audituojamas laikotarpis apima 2004-2006 metais pagal BPD finansuotus aplinkos apsaugos projektus.

³ Patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2004-01-28 įsakymu Nr. 1K-033.

⁴ Priežiūros rodiklių ir priežiūros informacijos kokybė vertinama pagal SMART metodiką. Pagal ją nagrinėjama, ar priežiūros rodikliai yra: specifiški (angl. *specific*); išmatuojami (angl. *measurable*); pasiekiami (angl. *achievable*); patikimi (angl. *reliable*); laiku atliekami (angl. *timed*).

⁵ Gairės paraiškų teikėjams [6, 7].

⁶ Gairės paraiškų teikėjams [6-11].

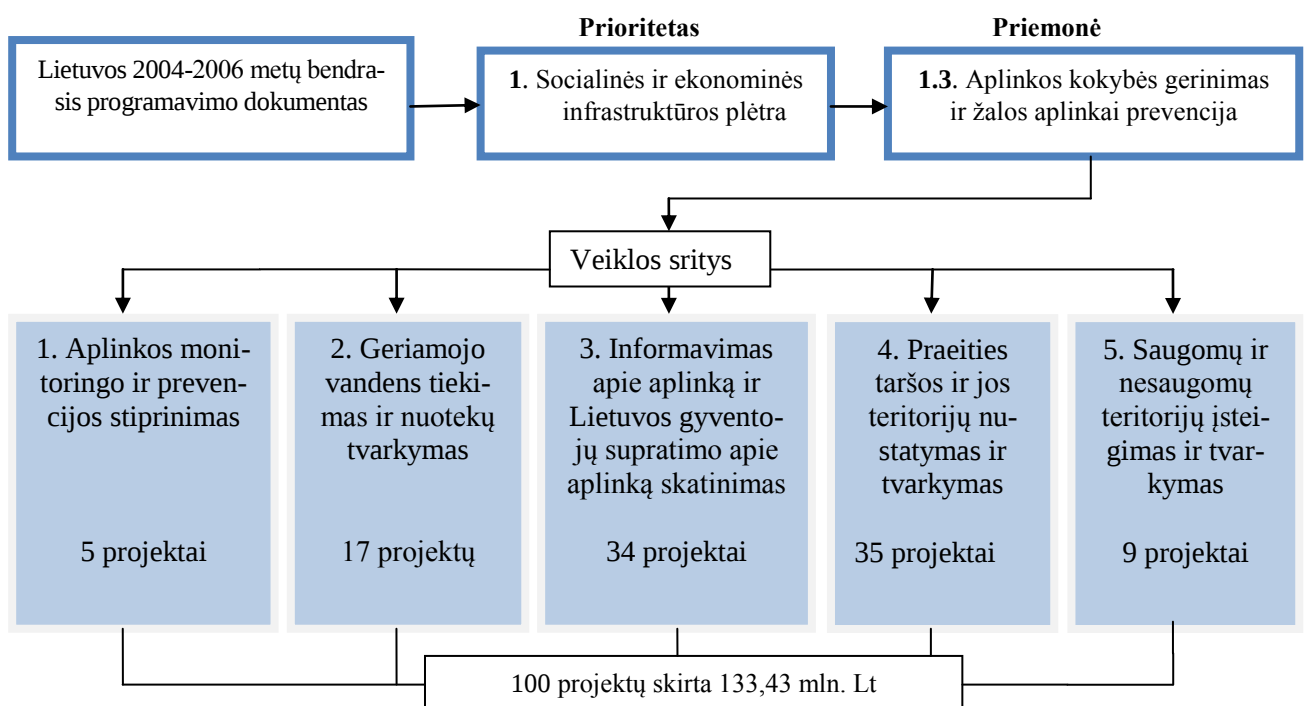
ataskaita⁷, kurioje nurodyta, kad Lietuvos Respublikoje sukurta ES struktūrinių fondų paramos valdymo ir kontrolės sistema iš esmės atitinka jai keliamus reikalavimus, ir patvirtinta, kad visos rekomendacijos dėl valdymo ir kontrolės sistemos tobulinimo yra įgyvendintos;

- Europos Komisijos (toliau – EK) auditorių atliktu ES paramą administruojančių institucijų sistemų vertinimu;
- Aplinkos ministerijos vidaus auditorių atliktais atrankiniais patikrinimais;
- ES paramą administruojančių institucijų (Lietuvos Respublikos finansų ir aplinkos ministerijų bei Agentūros) atliktu valdymo ir kontrolės sistemos vertinimu;
- ES paramą administruojančių institucijų sistemų vertinimo auditų, kuriuos atliko EK, ataskaitomis; Aplinkos ir Finansų ministerijų vidaus auditų ataskaitomis ir poauditinės veiklos dokumentais;
- BPD 1 prioriteto „Socialinės ir ekonominės infrastruktūros plėtra“ 1.3 priemonę „Aplinkos kokybės gerinimas ir žalos aplinkai prevencija“ (toliau – BPD 1 prioriteto 1.3. priemonė) projektus administruojančių institucijų atliktų patikrų vietose / patikrinimų rezultatų dokumentais.

Vertindami pasiektus projektų rezultatus rėmėms Agentūrai pateiktomis paraiškomis finansinei paramai gauti, projektų įgyvendinimo galutinėmis ir užbaigto projekto metinėmis ataskaitomis.

ES parama aplinkos apsaugai buvo skirta pagal BPD 1 prioriteto 1.3 priemonės penkias veiklos sritis (1 pav.). Europos regioninės plėtros fondo, bendrojo finansavimo ir paramos gavėjų lėšomis finansuota 100 aplinkos apsaugos projektų. Jų vertė 133,43 mln. Lt.

1 pav. 2004–2006 m. BPD 1 prioriteto 1.3. priemonės veiklos sritys

Šaltinis – Valstybės kontrolė

⁷ Su Valstybės kontrolės valstybinio audito ataskaita 2010-09-28 Nr. FA-P-70-8-77 galima susipažinti adresu www.vkontrolė.lt.

Atrenkant projektus (iš visų 5 veiklos sričių) kiekvienoje veiklos srityje taikytas didžiausios projekto vertės kriterijus, taigi iš viso atrinkome 53 didžiausios vertės projektus:

- iš pirmosios veiklos srities „Aplinkos monitoringo ir prevencijos stiprinimas“ 5-ių projektų atrinkome 4, kurių vertė 12,33 mln. Lt (9 proc. visos paramos);
- iš antrosios veiklos srities „Geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas“ 17-os projektų atrinkome 14, kurių vertė 39,88 mln. Lt (30 proc. visos paramos);
- iš trečiosios veiklos srities „Informavimas apie aplinką ir Lietuvos gyventojų supratimo apie aplinką skatinimas“ 34-ių projektų atrinkome 14, kurių vertė 2,96 mln. Lt (2 proc. visos paramos);
- iš ketvirtosios veiklos srities „Praeities taršos ir jos teritorijų nustatymas ir tvarkymas“ 35-ių projektų atrinkome 14, kurių vertė 19,89 mln. Lt (15 proc. visos paramos);
- iš penktosios veiklos srities „Saugomų ir nesaugomų teritorijų įsteigimas ir tvarkymas“ 9-ių projektų atrinkome 7, kurių vertė 44,43 mln. Lt (33 proc. visos paramos).

Atrinktų 119 mln. Lt vertės (89 proc. visos paramos vertės) 53-jų projektų, auditorių nuomone, pakanka, kad būtų galima daryti pagrįstas išvadas.

Audito įrodymai buvo renkami vadovaujantis nuostata, kad audito ir kiti subjektai pateikė išsamią ir objektyvią informaciją, o pateiktų dokumentų kopijos atitinka originalus.

AUDITO REZULTATAI

1. Institucijų, administruojančių aplinkos apsaugos projektus pagal BPD 1 prioriteto 1.3. priemonę, veiklos teisinis reglamentavimas

ES struktūrinių fondų lėšos Lietuvai 2004–2006 m. buvo skiriamos BPD pagrindu. BPD yra strateginis dokumentas, kuriame išdėstyti valstybės plėtros tikslai, strategija ir įgyvendinamos priemonės. Jo priede pateikiama papildoma (detalesnė) informacija apie BPD numatytą struktūrinių fondų lėšų investavimo strategiją, konkrečias priemones ir finansuotinas veiklos sritis.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu⁸ patvirtintos Institucijų, atsakingų už Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų, skirtų Lietuvos 2004–2006 metų bendrojo programavimo dokumentui įgyvendinti, administravimą, atsakomybės ir funkcijų paskirstymo taisyklės (toliau – Institucijų atsakomybės ir funkcijų paskirstymo taisyklės). Jose nustatytos institucijų, atsakingų už Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų, skirtų Lietuvos 2004–2006 metų bendrojo programavimo dokumentui įgyvendinti, administravimą, teisės, atsakomybė ir funkcijos.

Finansų ministerija, siekdama užtikrinti efektyvų ES struktūrinių fondų ir bendrojo finansavimo lėšų administravimą Lietuvoje, parengė ir patvirtino BPD priemonių ir projektų administravimo ir finansavimo taisykles.

Aplinkos ministerija, suderinusi su Finansų ministerija, nustato kvietimo teikti paraiškas dokumentaciją, paraiškų teikimo laikotarpį ir planuojamą skirti paramos sumą.

Finansų ministerija kartu su kitomis už ES struktūrinių fondų lėšų administravimą atsakingomis institucijomis rengia ir tvirtina teisės aktus, kuriuose nustato detalias ES struktūrinių fondų administravimo funkcijų atlikimo taisykles bei procedūras ir prižiūri, kaip taisyklėse nurodytos institucijos jų laikosi⁹, duoda privalomus vykdyti nurodymus, teikia institucijoms, administruojančioms ir naudojančioms ES struktūrinių fondų lėšas, paaiškinimus, patarimus BPD įgyvendinimo ir ES struktūrinių fondų lėšų administravimo klausimais¹⁰.

Už BPD 1 prioriteto 1.3 priemonės paramos projektams planavimą ir įgyvendinimą atsakinga Aplinkos ministerija, už projektų administravimą ir įgyvendinimo priežiūrą atsakinga Agentūra. 2004–2006 metų finansavimo laikotarpiu ji vertino paraiškas, parengė vertinimo ataskaitas ir teikė jas Aplinkos ministerijai.

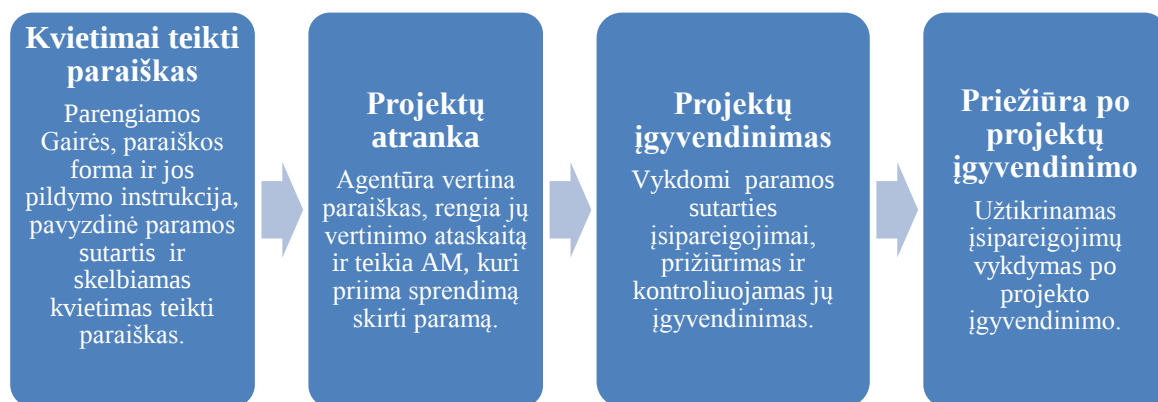
⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-31 nutarimas Nr. 649 „Dėl institucijų, atsakingų už Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų, skirtų Lietuvos 2004–2006 metų bendrojo programavimo dokumentui įgyvendinti, administravimą, atsakomybės ir funkcijų paskirstymo“.

⁹ Institucijų atsakomybės ir funkcijų paskirstymo taisyklės, 5.8 p.

¹⁰ Ten pat, 5.9 p.

Atsižvelgiant į BPD priemonių ir projektų administravimo ir finansavimo taisykles, projektų administravimą galima skirstyti į etapus (žr. 2 pav.), pagal kuriuos ataskaitoje pateikti audito rezultatai.

2 pav. Projektų administravimo pagrindiniai etapai

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Audito metu analizavome visus projektų administravimo etapus.

2. Kvietimai teikti paraiškas

Pagal BPD priemonių ir projektų administravimo ir finansavimo taisyklėse numatytą ribotos trukmės konkurso procedūrą, paraiškos gali būti priimanamos tris mėnesius po kvietimo teikti paraiškas paskelbimo. Aplinkos ministerija galėjo nustatyti ir kitą laikotarpį. Audito metu nustatyta, kad šioms paraiškoms pateikti buvo skirta nuo 34 iki 65 darbo dienų, pagal:

- 2-ą kvietimą – 34 darbo dienos;
- 3-ią kvietimą – 65 darbo dienos;
- 5-ą kvietimą – 42 darbo dienos;
- 6-ą kvietimą – 41 darbo diena.

Kvietimuose teikti paraiškas numatytas terminas neprieštaravo BPD priemonių ir projektų administravimo ir finansavimo taisyklėms. Paraiškų teikėjai buvo konsultuojami, kaip jas rengti, tačiau jiems organizuoti mokymai buvo tik paskelbus kvietimą teikti paraiškas ir, auditorių nuomone, per trumpą laikotarpį parengti kokybišką ir reikalavimus atitinkančią paraišką buvo sudėtinga. Tai patvirtino 38,4 proc. audito metu apklausti paraiškų teikėjai. Jie nurodė, kad paraiškoms ir reikalaujamiems dokumentams parengti ir pateikti skirtas laikas buvo per trumpas. Kaip vienas iš reikalavimų paraiškų teikėjams¹¹ – pateikti Aplinkos ministerijos regiono aplinkos apsaugos departamento deklaraciją dėl poveikio aplinkai įvertinimo ir ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų monitoringo deklaraciją (toliau – deklaracijos). Audito metu nustatėme, kad deklaracijų parengimas priklaus-

¹¹ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004-01-27 įsakymas Nr. D1-44 „Dėl Europos Sąjungos lėšomis finansuojamų investicinių projektų poveikio aplinkai vertinimo deklaracijos formos ir institucijos, atsakingos už Europos ekologinio tinklo Natura 2000 teritorijų monitoringą, deklaracijos formos patvirtinimo bei šių deklaracijų pasirašymo“.

mai nuo aplinkybių galėjo užtrukti iki penkių mėnesių, todėl ne visi paraiškų teikėjai Agentūrai galėjo laiku pateikti reikalaujamus dokumentus per kvietimuose nustatytą terminą¹². Paraiška kitam vertinimo etapui galėjo būti teikiama tik nustačius, kad ji atitinka visus administracinės atitikties reikalavimus¹³. Audito metu patikrinę trylika projektų pagal veiklos sritį „Praeities taršos ir jos teritorijų nustatymas ir tvarkymas“ nustatėme, kad trijuose iš jų privalomos deklaracijos buvo pateiktos vėliau – atlikus tinkamumo skirti paramą bei naudos ir kokybės vertinimus (žr. pavyzdį).

Pavyzdys

Pareiškėjas 2006-06-01 pateikė paraišką dėl paramos skyrimo ežero valymo darbams atlikti pagal 5-ąjį kvietimą. Paraiškai pateikti buvo skirti 2 mėnesiai¹⁴. Agentūra, atlikusi paraiškos administracinį vertinimą, nustatė, kad nepateikta poveikio aplinkai vertinimo deklaracija ir ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų monitoringo deklaracija. Paraiškos vertintojas nurodė¹⁵, kad poveikio aplinkai įvertinimo parengimas trunka 4–5 mėn., todėl vertinimo lape nurodyta, kad paraiška atitinka administracinio vertinimo 19 punkto nuostatas su išlyga. Paraiška be privalomų deklaracijų buvo vertinta tolesniuose tinkamumo skirti paramą bei naudos ir kokybės vertinimo etapuose. Poveikio aplinkai vertinimo deklaracija pateikta 2006-09-28, t. y. 4 mėn. vėliau.

Agentūra paraiškų neatmetė, nes, jos nuomone, reikalavimas pateikti poveikio aplinkai įvertinimo ir ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų monitoringo deklaracijas buvo formalus.

Agentūros teigimu, reikalavimas teikti deklaracijas yra formalus, tačiau jis taikomas ir 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos panaudojimo strategijos ir veiksmų programos laikotarpiu (toliau – 2007–2013 metų ES finansavimo laikotarpis). Nauju programavimo laikotarpiu pareiškėjai, norėdami gauti paramą pagal priemones „Vandens telkinių būklės gerinimas“ ir „Praeityje užterštų teritorijų valymas“, taip pat privalo pateikti paraiškas kartu su deklaracijomis.

2007–2013 metų ES finansavimo laikotarpiu laikosi šio principo: jeigu paraiška atitinka ne visus administracinės atitikties vertinimo reikalavimus, tačiau tai netrukdo pereiti į kitą vertinimo etapą, Agentūra gali priimti sprendimą perduoti paraišką kitam vertinimo etapui, galutinai nebaigusi administracinės atitikties vertinimo¹⁶. Pagrįstais atvejais Agentūra gali baigti administracinės atitikties vertinimą su išlyga, kad reikiamas dokumentas ar informacija bus pateikti iki projekto finansavimo ir administravimo sutarties pasirašymo dienos arba kito projekto finansavimo ir administravimo sutartyje konkrečiu atveju įgyvendinančiosios institucijos nustatyto termino.

2004–2006 metų ES finansavimo laikotarpiu kvietimuose teikti paraiškas nustatytas laikas buvo per trumpas parengti ir pateikti reikalaujamas deklaracijas pagal Gairėse paraiškų teikėjams nustatytus reikalavimus, todėl nebuvo galima laiku pateikti visų reikalaujamų dokumentų paramai gauti. 2007–2013 metų ES finansavimo laikotarpiu numatyta,

¹² BPD priemonių ir projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, 57, 58, 61 p.

¹³ Ten pat, 61 p.

¹⁴ Paraiškai parengti skirtas laikas nuo 2006-03-31 iki 2006-06-01. Agentūros 2006-11-24 parengta (patikslinta) suvestinė paraiškų vertinimo ataskaita Nr. 8.

¹⁵ Pakartotinis administracinės atitikties paraiškos Nr. BPD2004-ERPF-1.3.0-05-06/0029 vertinimas atliktas 2006-06-12.

¹⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-12-19 nutarimu Nr. 1443 (2009-10-28 nutarimo Nr. 1385 red.) patvirtintos Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, 70 p.

kad paraiška kitam vertinimo etapui gali būti perduota ir nebaigus administracinės atitikties vertinimo.

3. Projektų atranka

Aplinkos ministerija parengė Gairės paraiškų teikėjams, kuriose pateikta pagrindinė informacija paraiškoms parengti. Projektams atrinkti Agentūra paskelbė 6 kvietimus teikti paraiškas, kurias vertino pagal Gairėse paraiškų teikėjams nustatytus projektų atrankos kriterijus.

Paraiškų atranka pagal BPD priemonių ir projektų administravimo ir finansavimo taisyklės skirstoma į administracinės atitikties, tinkamumo skirti paramą vertinimo bei naudos ir kokybės vertinimo etapus.

Išnagrinėję paraiškų vertinimo atrankos etapus, nustatėme trūkumus naudos ir kokybės vertinimo etape.

Projektų naudos ir kokybės vertinimas

Projektų naudos ir kokybės vertinimo etape turėjo būti atrinkti projektai, kurie duoda daugiausia naudos, efektyviausiai panaudojamos paramos lėšos ir jų įgyvendinimas yra geriausiai suplanuotas. BPD priemonių ir projektų administravimo ir finansavimo taisyklėse nurodyta, kad projektų atrankos procedūros privalo būti skaidrios, nešališkos ir atliktos laikantis viešumo principų¹⁷. Šiame etape Agentūra vertino projektų kokybę (balais) pagal Gairėse paraiškų teikėjams¹⁸ nustatytus kriterijus.

BPD priemonių ir projektų administravimo ir finansavimo taisyklės numatė, kad Aplinkos ministerija turi parengti metodines rekomendacijas paraiškų vertintojams, kaip projektus vertinti pagal atrankos kriterijus¹⁹. Aplinkos ministerija 2006 m. parengė metodines rekomendacijas vertintojams²⁰, tačiau jose nebuvo rekomendacijų dėl projektų naudos ir kokybės kriterijų ir jų taikymo.

Audito metu įvertinus Gairėse paraiškų teikėjams²¹ pateiktus 43 naudos ir kokybės vertinimo kriterijus²² nustatyta, kad dalis (10) jų nekonkretūs, o jiems priskirtų balų vertės neapibūdintos (žr. pavyzdį).

¹⁷ BPD priemonių ir projektų finansavimo taisyklės, 84 p.

¹⁸ Gairės paraiškų teikėjams [7, 8, 10, 11].

¹⁹ BPD priemonių ir projektų finansavimo taisyklės, 54 p.

²⁰ Aplinkos ministro 2006-07-14 įsakymu Nr. D1-351 patvirtintos Projektų, finansuotinių pagal BPD 1.3 priemonę „Aplinkos kokybės gerinimas bei žalos aplinkai prevencija“, metodinės rekomendacijos vertintojams.

²¹ Gairės paraiškų teikėjams [7, 8, 10, 11].

²² Visi Gairėse paraiškų teikėjams [6–11] nepamarkuoti kriterijai.

Pavyzdys

Projekto naudos ir kokybės vertinimo kriterijus	Skiriamas didžiausias balas	Auditorių vertinimas
Pareiškėjo pasirengimas pradėti įgyvendinti projekte numatytas veiklas	7	Gairėse paraiškų teikėjams neapibūdinta, koks turi būti pasirengimas, kad būtų galima skirti mažesnę balą, nei nurodyta Gairėse.
Pareiškėjo institucijos darbuotojų, atsakingų už projekto koordinavimą, patirties projektų valdyme pakankamumas	3	Kriterijus aktualus, tačiau Gairėse paraiškų teikėjams nedetalizuota, kokių atveju pareiškėjo projektų valdymo patirtis laikoma pakankama. Neaišku, ar vertinant projektus reikia atsižvelgti į pareiškėjų patirtį valdant ES ar kitus projektus.
Projekto pagrindimo aiškumas	10	Gairėse paraiškų teikėjams neapibūdinta, kokių atveju projekto pagrindimas yra aiškiai pagrįstas, kad galima būtų skirti maksimalius 10 balų, ir nepaaiškinta, kokių atveju galima skirti mažiau negu 10 balų.

Auditorių nuomone, projektų atrankos kriterijai, pagal kuriuos buvo skiriami balai, turi būti tiksliai apibrėžti, kad paraiškų teikėjams būtų suprantama ir aišku, kokia paraiška atitiks vertinimo kriterijus ir bus patvirtinta.

Gairėse paraiškų teikėjams²³ (išskyrus veiklos srities „Geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas“ projektams²⁴ vertinti) nebuvo nurodyta, kokiais atvejais turi būti skiriamas mažesnis, nei maksimalus, balas, todėl, auditorių nuomone, skirtų balų skaičių lėmė subjektyvi paraiškų vertintojų nuomonė.

Pavyzdys

Gairėse pareiškėjams numatyta skirti daugiausiai 10 balų pagal kriterijų „Projekto pagrindimo aiškumas“. Vienas projekto vertintojas skyrė 6 balus, motyvuodamas nurodė, kad projekto pagrindimas neišsamus, nepateikti jokie atitinkami tyrimai ar statistika. Projekto sėkmė siejama su analogišku projektu, įgyvendinamu Švedijoje, tačiau nepagrindžiamas projekto poreikis Lietuvoje (Šiauliuose). Projekto naudos gavėjų skaičius neparemtas jokiais skaičiavimais. Dėl šių priežasčių negalima daryti išvados apie projekto tikslumą. Kitas projekto vertintojas pagal šį kriterijų projektui skyrė 8 balus, argumentuodamas jį nurodė, kad projektas iš tikrųjų reikalingas savivaldybės gyventojams, tačiau ne visos paraiškos dalys yra aiškiai ir iki galo pagrįstos.

Atlikdami projektų naudos ir kokybės vertinimą, paraiškų vertintojai privalo pagrįstai pateikti pastabas ir paaiškinimus į visus projektų naudos ir kokybės vertinamus kriterijus ir įvertinti juos kokybiškai²⁵. Audito metu nustatėme atvejus, kai paraiškų vertintojai, neturėdami kriterijams skiriamų balų reikšmių išsamaus išaiškinimo, vertindami paraiškas skiriamą balą pagrįsdavo performuluodami kriterijų (žr. pavyzdį).

Pavyzdys

Kriterijus	Skirtas balas	Agentūros vertintojo komentaras
Projekto rezultatų poveikis visuomenės aktyvumo formuojant aplinkosauginę politiką ir priimant sprendimus.	10 iš 10	Projekto rezultatai padidins visuomenės aktyvumą formuojant aplinkosauginę politiką ir priimant sprendimus.

²³ Gairės paraiškų teikėjams [7, 10, 11].

²⁴ Gairės paraiškų teikėjams [8].

²⁵ Aplinkos projektų valdymo agentūros procedūrų vadovas, patvirtintas Aplinkos projektų valdymo agentūros direktoriaus 2004-10-05 įsakymu Nr. T1-18 „Dėl struktūrinių administravimo procedūrų vadovo I dalies tvirtinimo“, IV d., 4.2.8 p.

Projekto rezultatų poveikis visuomenės aplinkosauginio švietimo gerinimui.	9 iš 9	Projekto metu pasiektų rezultatų poveikis bus teigiamas: prisidės prie visuomenės aplinkosauginio švietimo gerinimo.
Pareiškėjo pasirengimas pradėti įgyvendinti projekte numatytas veiklas.	7 iš 7	Pareiškėjas nurodo paraiškos A dalyje, kad yra pasiruošęs pradėti įgyvendinti projekte numatytas veiklas.
Projekte numatomos priemonės įtraukti visuomenę į aktyvią aplinkosauginę veiklą, skatinančią darnų vystymąsi ir siejamą su sprendimų priėmimu.	15 iš intervalo 6–15	Projekte numatomos priemonės įtraukti visuomenę į aktyvią aplinkosauginę veiklą, skatinančią darnų vystymąsi, bet nesiejamą su sprendimų priėmimu. Įgyvendinant projektą bus ugdoma visuomenės aplinkosauginė savimonė, iniciatyvumas.
Projekto rezultatų poveikis aplinkos būklės pagerinimui. Skiriama 40 balų, jei įgyvendinus projektą bus pašalinti vandens telkinio taršos padariniai ir vandens telkinys bus sutvarkytas tiek, kad taps tinkamu naudoti pagal numatytą paskirtį.	40 iš 40	Projektų rezultatų poveikis labai didelis, nes bus pašalinti vandens telkinio taršos padariniai ir vandens telkinys bus sutvarkytas tiek, kad taps tinkamu naudoti pagal numatytą paskirtį.

Finansų ministerijos teigimu, dėl to, kad 2004–2006 metų laikotarpiu nebuvo vertinimo metodikos, Agentūros vertintojai neturėjo skirti nepagrįstus balus, nes kriterijai buvo paaiškinti kituose tuo metu galiojusiuose teisės aktuose²⁶. Projektus vertinant balai buvo skiriami pagrįstai, nes buvo rengiami vertinimų aptarimai, kuriuose buvo lyginami dviejų vertintojų (Agentūros ir samdomo eksperto) skirti balai, jų skyrimo priežastys. Atsižvelgiant į 2004–2006 metų BPD įgyvendinimo patirtį, 2007–2013 m. finansavimo laikotarpiu nustatyta, kad kiekvieno kvietimo teikti paraiškas projektų finansavimo sąlygų apraše turi būti nustatyti metodiniai nurodymai projektų vertintojams, kuriais vadovaujantis atliekamas projektų vertinimas pagal kiekvieną veiksmų programos prioriteto įgyvendinimo priemonę ar kelias priemones.

Audito metu nustatyta, kad Finansų ministerijos nurodytuose teisės aktuose 2004–2006 metų finansavimo laikotarpiu pateikti ne visų vertinimo kriterijų taikymo ir pagal juos skiriamų balų išaiškinimai.

2004–2006 metų ES finansavimo laikotarpiu Agentūra, vertindama projektų naudą ir kokybę, negalėjo atrinkti naudingiausių projektus, kuriems turėjo būti skirta ERPF parama, nes Gairėse paraiškų teikėjams nebuvo paaiškintas kai kurių vertinimo kriterijų taikymas (iš 43 atrankos kriterijų 10 nebuvo tiksliai apibrėžti). 2007–2013 metų ES finansavimo laikotarpiu numatytas reikalavimas parengti projektų vertintojams projektų atrankos kriterijų metodinius nurodymus ir nustatyta minimali galimų surinkti balų suma.

²⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pateikta informacija: BPD priemonių ir projektų finansavimo ir administravimo taisyklės, Lietuvos Respublikos finansų ministro 2004-05-17 įsakymas Nr. 1K-233 „Dėl Informavimo apie Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramą pagal Lietuvos 2004–2006 m. bendrąjį programavimo dokumentą ir suteiktos paramos viešinimo taisyklių patvirtinimo“.

Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo projektų naudos ir kokybės vertinimas

Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklos srities projektai sulaukė didžiausio pareiškėjų susidomėjimo – pateiktos 89 paraiškos (45 proc. visų pagal BPD 1.3 priemonę pateiktų paraiškų). Tai rodo, kad geriamojo vandens ir nuotekų valymo problemos savivaldybėse buvo itin aktualios. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklos srities projektai, lyginant su kitomis veiklos sritimis, įvertinti itin žemais balais, todėl audito metu šiai veiklos sričiai skyrėme daugiau dėmesio ir iš 17-os projektų atsirinkome 14 (82 proc.) visų pagal šią sritį finansuotų projektų.

Pareiškėjai, teikdami paraiškas ES finansinei paramai gauti, buvo skatinami finansiškai prisidėti prie projekto įgyvendinimo. Jų finansinis indėlis buvo vertinamas balais, skiriant konkrečią balų sumą už atitinkamą piniginę dalį projekto finansavime.

Atrenkant projektus pagal veiklos sritį „Geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas“, skirtingai negu kitose veiklos srityse, didelę įtaką paramos skyrimui turėjo pareiškėjo finansinis indėlis.

Gairėse paraiškų teikėjams²⁷ buvo numatyta, kad pagal šią veiklos sritį atrenkant projektus pirmenybė teikiama projektams, kurie buvo:

- ekonomiškai efektyvesni (mažesnėmis sąnaudomis pasiekiamas didesnis aplinkosaugos / socialinis naudingumas: labiau sumažinama tarša, daugiau gyventojų gauna tinkamos kokybės geriamąjį vandenį ir pan.);
- įgyvendinami gamtiniu (vandens taršos, vandens išteklių trūkumo) požiūriu jautriose teritorijose²⁸.

Gairėse paraiškų teikėjams buvo nustatyti tik du naudos ir kokybės vertinimo kriterijai, pagal kuriuos buvo siekiama atrinkti geriausius projektus:

- „Projekto rezultatų poreikio ir naudos pagrįstumas“ (numatyta skirti iki 78 balų);
- „Numatytas projekto pareiškėjo indėlis į projekto finansavimą“ (numatyta skirti iki 12 balų).

Dėl kriterijaus „Projekto rezultatų poreikio ir naudos pagrįstumas“ skaičiavimo projektai galėjo būti įvertinti aukščiausiu balu, kai jie buvo įgyvendinami karstiniame regione ir tik kuriant nuotekų valymo pajėgumus, todėl geriausiai įvertintas projektas surinko tik 44,08 balus iš 78 galimų. Kadangi pagal pirmąjį kriterijų nebuvo galima surinkti maksimalaus balo, todėl didelę galutinio naudos ir kokybės balo dalį sudarė pareiškėjo finansinis indėlis, o tai darė įtaką sprendimams skirti paramą (žr. pvz.). Išsamiau informacijos apie projekto finansinio indėlio santykinę dalį žr. 3 priede.

²⁷ Gairės paraiškų teikėjams [8]. Kvietimas teikti paraiškas pagal „Geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas“ veiklos sritį (ribotos trukmės konkurso procedūrą Nr. 03).

²⁸ Gairės paraiškų teikėjams [8] pagal BPD 1-ojo prioriteto 1.3 priemonę „Aplinkos kokybės gerinimas ir žalos aplinkai prevencija“ kvietimui teikti paraiškas veiklos grupei „Geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas“ pagal ribotos trukmės konkurso procedūrą Nr. 03, 3.5.1 p.

Pavyzdys

Agentūra, atlikusi paraiškų vertinimą, projektui Nr. BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0048-02 skyrė 30,61 balo, iš jų 12 (39,2 proc.) dėl pareiškėjo finansinio indėlio, nes pareiškėjas projekto įgyvendinimui numatė skirti 25,1 proc. nuosavų lėšų. Įgyvendinus projektą, sukurta inžinerinė infrastruktūra šiuo metu naudojasi 185 (75 proc. planuotų vartotojų) gyventojai iš planuotų 245.

Parama nebuvo skirta projektui Nr. BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0028, nors jis buvo įvertintas kaip ekonomiškai efektyvesnis negu minėtas projektas, t. y. pagal kriterijų „Projekto rezultatų poreikio ir naudos pagrįstumas“ jam skirtas 30 proc. aukštesnis balas negu minėtam projektui. Kadangi pareiškėjas numatė pridėti 12 proc. nuosavų lėšų, jam už tai buvo skirti 4 balai, todėl projektui skirta iš viso 30,01balo.

Audito metu nustatyta, kad pareiškėjų finansinis indėlis sudarė nuo 8 iki 39 proc. galutinio balo. Iš minėtos veiklos srities finansuotų 17-os projektų, 8-iose finansinis indėlis buvo nuo 30 iki 40 proc. (žr. 3 priedą). Todėl finansinė parama nebuvo skirta 24 projektams, kurie Agentūros buvo įvertinti aukštesniais naudos ir kokybės balais (ekonomiškai efektyvesni), bet su mažesniu finansiniu indėliu.

Aplinkos ministerija sutiko su auditorių nuomone, kad pareiškėjo finansinis indėlis neturėtų būti toks svarbus veiksnys, lemiantis, kam bus skiriama parama, tačiau nurodė, kad pirmenybės suteikimas tiems projektams, kurių pareiškėjai skiria daugiau savo lėšų, yra svarbus aspektas siekiant sėkmingo projektų (tikslų) įgyvendinimo.

Audito metu nustatėme, kad didelė dalis (lyginant su planuotu skaičiumi) gyventojų prie vandens ir nuotekų tinklų planuota apimtimi yra neprisijungę, todėl veiklos srities „Geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas“ projektų tikslas „sumažinti taršą“ dar nepasiektas (plačiau atskaitos 6 skyriuje).

Dėl veiklos srities „Geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas“ projektų atrankos metu taikyto naudos ir kokybės vertinimo metodo atmesta dalis projektų su mažesniu finansiniu indėliu, nors jie pagal kriterijų „Projekto rezultatų poreikio ir naudos pagrįstumas“ buvo įvertinti kaip ekonomiškai efektyvesni, lyginant su projektais, kurių finansinis indėlis buvo didesnis.

4. Projektų tikslų pasiekimo vertinimas

Projektas – ekonomiškai nedalomų ir tikslių funkcijų atliekančių veiklos rūšių visuma, turinti apibrėžtą biudžetą, įgyvendinimo laikotarpį ir aiškiai nustatytus tikslus, iš kurių galima spręsti, ar sukurtų rezultatų ekonominė ir socialinė nauda yra proporcinga panaudotiems ištekliams²⁹.

BPD priemonių ir projektų administravimo ir finansavimo taisyklėse numatyta, kad Agentūra turi teisę inicijuoti paramos teikimo sustabdymą arba nutraukimą ir / ar reikalauti grąžinti visą suteiktą paramos sumą, kai projekto vykdytojas negali pasiekti sutartyje nustatytų projekto uždavinių ir tikslų.

²⁹ Gairės paraiškų teikėjams [10], 8 p.

Todėl, auditorių nuomone, užtikrinant sėkmingą projektų įgyvendinimą, turi būti skiriama itin daug dėmesio į projektuose numatytų tikslų tinkamumo vertinimą ir siekiama, kad nustatyti tikslai būtų tinkami.

Pirmosiose dviejose iš šešių Gairėse paraiškų teikėjams³⁰ buvo numatytas reikalavimas, kad iš ERPF galėjo būti finansuoti tik tie projektai, kurie turėjo aiškius, pasiekiamus ir patikrinamus tikslus ir pamatuojamus rezultatus³¹, tačiau jose nebuvo patvirtintos tikslų / uždavinių vertinimo procedūros, todėl Agentūra jų ir nevertino. Aplinkos ministerija, rengdama likusias keturias Gairės paraiškų teikėjams³², nenustatė minėto reikalavimo projektų tikslams / uždaviniams.

Audito metu iš patikrintų 53 projektų, auditorių nuomone, 21-o (40 proc.) projekto tikslai / uždaviniai neatitiko Gairėse paraiškų teikėjams nurodytų reikalavimų: buvo neaiškūs, nepasiekiami ir nepatikrinami. Tikslai / uždaviniai suformuluoti kaip procesas ir nesusieti su rezultatu, todėl jų pasiekimo lygį įvertinti sudėtinga (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Projektų tikslų vertinimas

Projektas	Tikslas / uždavinys	Auditorių vertinimas / komentaras
Visuomenės informavimas miškų apsaugos, racionalaus miško naudojimo ir atkūrimo klausimais BPD2004-ERPF-1.3.0-05-06/0022	Aktyvinti visuomenės dalyvavimą priimant sprendimus miškininkystės ir miškų apsaugos srityje.	Tikslas nurodytas kaip procesas, jo pasiekimo įvertinti negalima, projekto rezultatuose neparodoma, kiek padidėjo visuomenės aktyvumas.
	Projekte iškeltiems tikslams pasiekti buvo numatyti specifiniai projekto tikslai (uždaviniai), iš kurių vienas buvo – atlikti visuomenės apklausą, siekiant nustatyti visuomenę dominančius klausimus ir prioritetines temas.	Pareiškėjas, įgyvendindamas projektą, siekė didinti visuomenės informavimo apie aplinką efektyvumą, plėtoti aplinkosauginį švietimą ir ugdyti visuomenės sąmoningumą. Nors tikslas (uždavinys) buvo atlikti visuomenės apklausą, bet jam įgyvendinti nebuvo nustatytas šio tikslo (uždavinio) pasiekimo rodiklis. Audito metu nustatėme, kad apklausa nebuvo atlikta.
Visuomenės informavimo apie biodegalų ekologinę naudą programos parengimas ir įgyvendinimas, siekiant Lietuvoje skatinti biodegalų vartojimą BPD2004-ERPF-1.3.0-05-06/0061	Padidinti šalies visuomenės informuotumą apie biodegalų ekologinę naudą.	Uždavinys pateikiamas kaip procesas, projekto ataskaitose nenurodyta, kiek padidėjo visuomenės informuotumas.
Aplinkos monitoringo ir prevencijos stiprinimas BPD2004-ERPF-1.3.0-01-04/0001-01	Padidinti visuomenės pasitikėjimą efektyviai veikiančia aplinkos įstatymų vykdymo užtikrinimo sistema.	Neaišku, kiek siekiama padidinti visuomenės pasitikėjimą, projekto ataskaitose nenurodyta, kiek padidėjo visuomenės pasitikėjimas.

³⁰ Gairės paraiškų teikėjams [6, 7].

³¹ Gairės paraiškų teikėjams [6, 7], 3.3.1 p.

³² Gairės paraiškų teikėjams [8-11].

Saugomų teritorijų tvarkymas ir priežiūra BPD2004-ERPF-1.3.0-01-04/0005-04	Tinkamai sureguliuoti lankytojų srautus labiausiai lankomuose 2-uose nacionaliniuose ir 5-iuose regioniniuose parkuose, suteikti galimybę keliauti savarankiškai, siekiant pažintinio ir kaimo turizmo, paslaugų sferos plėtros.	Projekto paraiškoje nenurodoma, kas laikoma tinkamu srautų sureguliuavimu, paramos gavėjas nenurodė rodiklio, kuris parodytų tikslo pasiekimo lygį.

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Finansų ministerijos teigimu, Agentūra, vertindama paraiškų naudą ir kokybę, turėjo įvertinti, ar projekto tikslams įgyvendinti yra suplanuoti uždaviniai, o jiems įgyvendinti numatytos veiklos. Įgyvendinant projektus, Agentūra turėjo vertinti veiklų įgyvendinimą ir, nustačiusi neatitikimų, inicijuoti pažeidimo tyrimą pagal BPD priemonių ir projektų administravimo ir finansavimo taisyklių nustatytą tvarką.

Agentūra patvirtino, kad Gairėse paraiškų teikėjams ir vertinimo kriterijuose nebuvo nustatyta, kaip turi būti vertinami suformuluoti projekto tikslai ir uždaviniai, todėl kiekvienas pareiškėjas juos formulavo taip, kad šie prisidėtų prie BPD 1 prioriteto 1.3 priemonės ir finansuojamos veiklos srities įgyvendinimo. Kadangi Gairėse paraiškų teikėjams nereikalauta vertinti, ar tikslai / uždaviniai yra tinkami, Agentūra nevertino finansavimui atrenkamuose projektuose nustatytų tikslų tinkamumo, bet projekto įgyvendinimo eigą ir rezultatus tikrino pagal tai, ar projekto vykdytojas įgyvendino projekte numatytas veiklas.

Agentūra vertino projektų tikslų / uždavinių atitiktį BPD priede nustatytiems 1.3 priemonės tikslams. Atrenkant projektus nereikalauta vertinti tikslų / uždavinių tinkamumo, todėl Agentūra nevertino, ar finansavimui atrenkamuose projektuose nustatyti tikslai / uždaviniai yra aiškūs, pasiekiami ir patikrinami bei turi pamatuojamus rezultatus, bet vertino paraiškoje numatytas įgyvendinti veiklas.

Auditorių nuomone, objektyviam tikslų / uždavinių pasiekimo vertinimui projektuose turėjo būti nustatyti tinkami rodikliai. Netinkamų rodiklių teikiama informacija negali atskleisti viso tikslų pasiekimo lygio.

Pareiškėjai, teikdami paraiškas finansavimui gauti, projekto rezultatus paraiškose turėjo pateikti, išreikštus kiekybine išraiška (rodikliais), pagal kuriuos turėjo būti vertinama projekto sėkmė³³. Vertindami projektų rodiklių tinkamumą rėmėmės nuostata, kad tinkami rodikliai turi būti specifiški, išmatuojami, pasiekiami ir tinkami laiko atžvilgiu. Audito metu nustatyta, kad 17-oje iš 53 patikrintų projektų dalis rodiklių neatitiko tinkamumo reikalavimų: buvo nespecifiški, neišmatuojami ir nepasiekiami. Auditorių nuomone, paraiškose pateikti rodikliai neatspindėjo tikslų ir uždavinių įgyvendinimo rezultatų, jie daugiau buvo orientuoti į vykdytas veiklas, o ne į galutinį rezultatą (žr. pavyzdį).

³³ Gairių paraiškų teikėjams [7] 1 priedas. Paraiškos skirti finansinę paramą, A dalies 7 p.

Pavyzdys

Projekto tikslas	Rodikliai	Auditorių vertinimas / komentaras
Sukurti aplinkosauginį interneto tinklalapį „Aplinkosauginė televizija internete“ BPD2004-ERPF-1.3.0-02-04/0014	Įkurtos naujos verslo įmonės, 2 vnt. (padidėjus ekologiškų paslaugų poreikiui, susidarys sąlygos kurtis naujoms įmonėms). Padidėjusi perdirbimo įmonių apyvarta ne mažiau kaip 10 proc. (padidėjus miesto gyventojų informuotumui apie aplinkosaugą ir ugdoma ekologinė savimonė paskatins perdirbimo įmonių apyvartą).	Rodikliai nespecifiški, nes nesusieti su projekto tikslu. Rodikliai nepatikimi vertinti projekto rezultata, nes šių rodiklių pasiekimas nepriklauso nuo paramos gavėjo vykdytų veiklų. Mažai tikėtina, kad naujų įmonių kūrimasis ir jų išaugusi apyvarta priklausys nuo gyventojų informuotumo apie aplinkosaugą.
Siekti didinti visuomenės informuotumą bei motyvuotą aktyvumą BPD2004-ERPF-1.3.0-05-06/0042-01	Degalinių, įgyvendinusių direktyvos 94/63/EB reikalavimus, kurioms suteiktas ženklas „Draugiška aplinkai degalinė“, 550 vnt.	Įgyvendinant projektą išspausdinti lipdukai „Draugiška aplinkai degalinė“ turėjo būti klijuojami degalinėse, įgyvendinusiiose direktyvos reikalavimus. Projekto vykdytojas įsipareigojo pasiekti rodiklį, kurio pasiekimas nepriklauso nuo projekto vykdytojo.
Sutvarkyti Kupos upės slėnio atkarpą ir pritaikyti gyventojų poilsiui BPD2004-ERPF-1.3.0-02-04/0018-01	Kupiškio mieste 30 proc. sumažės avaringumas dėl pėsčiųjų - dviratininkų ir automobilių srautų atskyrimo (miesto gyventojai tarp priešingose miesto dalyse esančių poilsio zonų, kapinių, įstaigų galės susisiekti nekirsdami automobilių trasų ir gatvių).	Rodiklis nespecifiškas, nes nesusietas su projekto tikslu, todėl neteikia naudingos informacijos. Rodiklis nepatikimas vertinti projekto pasiekimus, nes miesto avaringumas priklauso nuo daugelio veiksnių.

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Iš 53 patikrintų projektų 17-oje dalis rodiklių buvo nespecifiški, neišmatuojami, nepasiekiami ir netinkami laiko atžvilgiu, todėl neatspindėjo planuotų projektuose tikslų ir uždavinių pasiekimo.

2004–2006 metų ES finansavimo laikotarpiu nereglamentuotas terminas, iki kada turi būti pasiekti visi projektų rodikliai. Audito metu nustatėme, kad iš 53 patikrintų projektų 23-uose dalis rodiklių dar nepasiekti, todėl įvertinti projektų rezultatyvumo nėra galimybės.

Finansų ministerijos teigimu, visi BPD priede nurodyti 1 prioriteto 1.3 priemonės rodikliai pasiekti, todėl BPD 1 prioriteto 1.3 priemonės projektuose nustatyti tikslai ir (ar) uždaviniai buvo įgyvendinti. BPD 1 prioriteto 1.3 priemonės rodiklių įgyvendinimas buvo vertinamas Galutinėje Lietuvos 2004-2006 metų bendrojo programavimo dokumento įgyvendinimo ataskaitoje.

Auditorių nuomone, negalima pasiektų BPD rodiklių tapatinti su projektų tikslų / uždavinių rodiklių pasiekimu, nes pasiekti BPD rodikliai neparodo, kad projekto tikslai yra pasiekti.

Audito metu nustatyta, kad visi 53 projektų BPD 1.3 priemonės rodikliai (išvalytų teritorijų plotas, nutiestų / atnaujintų vandens tiekimo / nutekamojo vandens tinklų ilgis ir kt.) pasiekti, tačiau paraiškų teikėjų paraiškose nurodyti rodikliai dar nepasiekti:

- 13-oje iš 14-os patikrintų veiklos srities „Geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas“ projektų.

Pavyzdys

Projektu Nr. BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0013 buvo siekta sukurti gyvenvietės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo inžinerinę infrastruktūrą, siekiant centralizuotai aprūpinti gyventojus tinkamos kokybės geriamuoju vandeniu bei tvarkyti nuotekas. Paramos gavėjas paraiškoje nurodė projekto siekiamą rodiklį. Prie vandens tiekimo ir nuotekų tinklų sistemų prijungtų gyventojų skaičius 415. Tačiau geriamojo vandens tiekimo tinklais naudojasi 299 (72 proc.) gyventojai, o nuotekų tinklais – 289 (70 proc.) gyventojai iš 415 planuotų.

- 4-iose iš 14-os patikrintų veiklos srities „Informavimas apie aplinką ir Lietuvos gyventojų supratimo apie aplinką skatinimas“ projektų.

Pavyzdys

Projekto Nr. BPD2004-ERPF-1.3.0-02-04/0014 vykdytojas nepasiekė 6 iš 10 paraiškoje nurodytų projekto rodiklių (VK auditorių tikrinta 2011-05-01). Pareiškėjo sukurtame tinklalapyje nepateikti aktyvūs žemėlapių, kuriuose nurodoma Šiaulių miesto gyvenamųjų rajonų aplinka ir saugomos teritorijos. Projekto galutinėje ir metinėse atskaitose nepateikiama informacija apie gyventojų padidėjusį informuotumą apie aplinkos apsaugą. Nėra įrodančių duomenų apie projekto įgyvendinimo metu sukurtas naujas verslo įmonės ir jų išaugusių apyvartą.

Projekto Nr. BPD2004-ERPF-1.3.0-05-06/0067 tikslui įgyvendinti planuoti rodikliai nepasiekti: distancinių mokymų modulis (internetinis mokymų kursas su savęs įvertinimo galimybėmis) neveikia; mėnesiniai elektroniniai informaciniai leidiniai neleidžiami; komiksai neplatinami, juos peržiūrėjo 2,6 proc. planuoto žmonių skaičiaus (VK auditorių tikrinta 2011-02-11). Projekto 2009 ir 2010 metų metinių ataskaitų APVA nepatvirtino dėl projekto vykdytojo nepasiektų planuotų rodiklių ir inicijuoto paramos sutarties sąlygų pažeidimo tyrimo.

- 3-uose iš 14-os patikrintų veiklos srities „Praeities taršos ir jos teritorijų nustatymas ir tvarkymas“ projektų.

Pavyzdys

Projektu Nr. BPD2004-ERPF-1.3.0-02-04/0018-01 buvo siekta sutvarkyti upės slėnį ir pritaikyti jį gyventojų poilsiui. Pareiškėjas numatė, kad sutvarkius slėnį mieste padidės turistų srautas (20-30 proc.) (sveika ir patraukli aplinka, pritrauks turistus į nedaug lankomą rajoną) ir sumažės avaringumas dėl pėsčiųjų - dviratininkų ir automobilių srautų atskyrimo (30 proc.) (miesto gyventojai tarp priešingose miesto dalyse esančių poilsio zonų, kapinių, įstaigų galės susisiekti nekirsdami automobilių trasų ir gatvių). Projekto vykdytojo pateikta informacija, kad turistų srautas padidėjęs 10 proc., o apie avaringumą duomenys nepateikti.

- 3-uose iš 14-os patikrintų veiklos srities „Saugomų ir nesaugomų teritorijų įsteigimas ir tvarkymas“ projektų.

Pavyzdys

Projektu Nr. BPD2004-ERPF-1.3.0-01-04/0005-04 siekta pritaikyti saugomus objektus lankymui, švietėjiškai veiklai ir krašto pažinimui, sudaryti prielaidas „Natura 2000“ tinklo teritorijų būklės gerinimui bei biologinių požiūriu vertingoms teritorijoms išsaugoti, tinkamai sureguliuoti lankytojų srautus labiausiai lankomuose dviejuose nacionaliniuose ir penkiuose regioniniuose parkuose, suteikti galimybę keliauti savarankiškai, sudarant prielaidas pažintinio ir kaimo turizmo, paslaugų sferos plėtrai. Tačiau, projekto vykdytojo pateiktais duomenimis, įgyvendinus projektą 3 rodikliai iki šiol dar nepasiekti: planuota, kad per metus centruose apsilankys 20 tūkst. lankytojų, tačiau pagal pateiktą informaciją, lankytojų centruose apsilankė 8,7 tūkst. žmonių; lankytojų srautas ir informuotų gyventojų skaičius, vietoj planuoto 51 tūkst. per metus, padidėjo tik 17 tūkst. per metus; vizualinės informacinės sistemos įranga, vietoj planuoto 1 mln. „pasinaudojo 326 tūkst. gyventojų per metus. Tačiau projekto vykdytojas metinėje užbaigto projekto ataskaitoje už 2010 metus pateikė prielaidą, kad apsilankiusių asmenų skaičius gali būti ir kelis kartus didesnis.

Apibendrinus projektų tikslų / uždavinių ir rodiklių tinkamumo vertinimą nustatyta, kad 29 projektuose dalis tikslų / uždavinių ir rodiklių yra netinkami, tarpusavyje nesusieti, rodikliai nepa-

rodo projektų tikslų / uždavinių pasiekimo lygio (žr. 4 priedą). 2007–2013 metų ES finansavimo laikotarpiu projektų rodiklių tinkamumo vertinimas vis dar nėra numatytas, tačiau reikalavimai³⁴ projektų tikslams / uždaviniams yra nustatyti.

Iš patikrintų 53 projektų 29-ių tikslai / uždaviniai nesusieti su rodikliais, nenustatyta iki kurio laiko rodikliai turi būti pasiekti, todėl projektų tikslų / uždavinių pasiekimą objektyviai įvertinti nėra galimybės. 2007–2013 metų ES finansavimo laikotarpiu projektams nustatytas reikalavimas išlaikyti vidinės projekto logikos nuoseklumą, tačiau projektų rodiklių tinkamumo vertinimas nenumatytas.

5. Projektų priežiūra ir kontrolė

BPD įgyvendinimo laikotarpiu viena iš Agentūros funkcijų – projektų priežiūra ir kontrolė jų įgyvendinimo laikotarpiu. Projekto vykdytojai per visą projekto įgyvendinimo laikotarpį teikė Agentūrai tarpines projekto įgyvendinimo ataskaitas, o projektą baigus – galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą³⁵. Projektų įgyvendinimo metu Agentūros vykdytos priežiūros ir kontrolės trūkumų nenustatyta.

Agentūros procedūrų vadove nurodyta, kad paramos gavėjas, baigęs vykdyti projektą, penkerius metus nuo paskutinio paramos sumos išmokėjimo privalo Agentūrai teikti užbaigto projekto metines ataskaitas³⁶ per vieną mėnesį nuo einamųjų metų pabaigos.

Agentūra atlieka užbaigtų projektų priežiūrą, ar projektų vykdytojai laikosi BPD priemonių ir projektų administravimo ir finansavimo taisyklėse bei paramos sutartyse nustatytų privalomų įsipareigojimų: penkerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos nekeisti paramos sutartyje nurodytos remiamos veiklos pobūdžio, negavus Agentūros leidimo parduoti turtą, įsigytą iš paramos lėšų, arba kitokiu būdu suvaržyti daiktines teises į tokį turtą, naudoti turtą kitai, nei paramos sutartyje numatyta, veiklai ir kt. Agentūros prašymu paramos gavėjai teikia jai užbaigto projekto metines ataskaitas apie vykdomą veiklą ir paraiškose bei sutartyse numatytus, bet dar vykdomus nepasiektus rodiklius. Minėtų ataskaitų teikimas Agentūrai teisės aktuose nereglamentuotas. Agentūros darbuotojai, atsakingi už BPD 1 prioriteto 1.3 priemonės įgyvendinimo užbaigimą, prižiūri ir kontroliuoja projektų dar nepasiektų rezultatų rodiklių įgyvendinimą iki 2012 metų pabaigos³⁷.

³⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-02-20 įsakymu Nr. 1K-066 „Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių įgyvendinimo“ patvirtinti metodiniai nurodymai vertintojams „Dėl projektų atitikties bendriesiems stebėsenos komiteto patvirtintiems atrankos kriterijams vertinimo“ 3.2.1. p.

³⁵ Gairės paraiškų teikėjams [6-11], skyrius „Projektų įgyvendinimo ataskaitos“ bei paramos skyrimo projektams sutartys, 4 skyrius „Projekto vykdytojo teikiamos ataskaitos“.

³⁶ Aplinkos projektų valdymo agentūros direktoriaus 2004-10-26 įsakymas Nr. T1-92 „Dėl Aplinkos projektų valdymo agentūros procedūrų vadovo patvirtinimo“.

³⁷ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1260/1999, 43 straipsnis „Įgyvendinimo vertinimas“. (Agentūra seka rodiklių įgyvendinimą iki laikotarpio, kai bus vertinamas programavimo laikotarpio užbaigimas).

2007–2013 metų ES finansavimo laikotarpiu, atsižvelgiant į 2004–2006 metų laikotarpio partiją, numatyta, kad projekto vykdytojas turi teikti įgyvendinančiajai institucijai ataskaitą po projekto užbaigimo³⁸.

Agentūros vykdyta 2004–2006 metų ES finansavimo laikotarpio projektų priežiūra ir kontrolė atitiko teisės aktų reikalavimus, o vykdoma užbaigtų projektų priežiūra ir kontrolė teisės aktuose nebuvo reglamentuota. 2007–2013 metų ES finansavimo laikotarpiu yra numatytas ataskaitų teikimas užbaigus projektus.

6. Projektų rezultatų panaudojimas

Atrenkant projektus parama buvo skirta projektams, kurių pasiektiems rezultatams (paslaugoms) būdingas tęstinumas – jais bus naudojamos ateityje.

Šiuo metu Agentūra atlieka įgyvendintų projektų veiklų / rezultatų tęstinumo priežiūrą, todėl audito metu vertiname projektų tęstinumo tikimybę³⁹, ar naujai sukurti rezultatai (veiklos) bus tęsiami Agentūrai baigus vykdyti įgyvendintų projektų priežiūrą.

Daugumos patikrintų projektų sukurti rezultatai (veiklos) yra tęstiniai. Audito metu iš patikrintų 53 projektų nustatyta 44 projektų didelė tęstinumo tikimybė (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. Tęstinumo tikimybės vertinimas

Veiklos sritis	Patikrintų projektų skaičius	Tęstinumo tikimybė pabaigus projektą		
		Didelė	Vidutinė	Žema
„Aplinkos monitoringo ir prevencijos stiprinimas“	4	4	-	-
„Geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas“	14	14	-	-
„Informavimas apie aplinką ir Lietuvos gyventojų supratimo apie aplinką skatinimas“	14	8	4	2
„Praeities taršos ir jos teritorijų nustatymas ir išvalymas“	14	11	3	-
„Saugomų teritorijų įsteigimas ir tvarkymas“	7	7	-	-
Iš viso:	53	44	7	2

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Projektų tęstinumo tikimybės pavyzdžiai pateikti pagal visas veiklos sritis:

Pavyzdžiai:

- „Aplinkos monitoringo ir prevencijos stiprinimas“ – visų projektų tęstinumo tikimybė didelė, nes įgyvendinant projektus įsigytas turtas būtinas vykdyti institucijų funkcijas.

³⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-12-19 nutarimas Nr. 1443 „Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ 190 p.

³⁹ Veiklos tęstinumas vertintas remiantis šiais kriterijais: interneto svetainėse pateiktos informacijos atnaujinimas ir periodiškumas, institucijai užtikrintas finansavimas jos funkcijų vykdymui; subjekto vykdoma pagrindinė veikla, pvz., vandenų įmonės, nevyriausybinių organizacijų ir kt.

Projekto numeris	Tęstinumo tikimybė	Sukurtas rezultatas	Auditorių komentaras
BPD2004-ERPF-1.3.0-04-05/0004-02	Didelė	Įsigytos transporto priemonės su specialia įranga ir prietaisais (vandens oro taršos mėginių paėmimo ir fiksavimo komplektai ir t.t.).	Projekto vykdytojas yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš valstybės biudžeto, įsigytos transporto priemonės naudojamos institucijos funkcijoms vykdyti.

▪ „Geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas“ – visų projektų tęstinumo tikimybė didelė, nes įgyvendinant projektus sukurtą inžinerinę infrastruktūrą prižiūri savivaldybės arba jų įmonės, o sukurtu rezultatu naudojasi gyventojai.

Projekto numeris	Tęstinumo tikimybė	Sukurtas rezultatas	Auditorių komentaras
BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0036-01	Didelė	Sukurta gyvenvietės nuotekų tvarkymo sistema, įrengti nuotekų surinkimo sistemos tinklai ir nuotekų valymo įrenginiai.	Gyvenvietės vandens tiekimo ir nuotekų valymo įrenginių, vandentiekio ir nuotekų surinkimo tinklų eksploataciją ir jų priežiūrą vykdo savivaldybės įmonė.

▪ „Informavimas apie aplinką ir Lietuvos gyventojų supratimo apie aplinką skatinimas“:

► 8 projektų tęstinumo tikimybė didelė, nes interneto svetainės atnaujinamos, juose skelbiami aktualūs straipsniai, kuriamos su aplinkosauga susijusios televizijų laidos ir kt.;

Projekto numeris	Tęstinumo tikimybė	Sukurtas rezultatas	Auditorių komentaras
BPD2004-ERPF-1.3.0-02-04/0011-03	Didelė	Įsigyta techninė įranga TV laidų rengimui, sukurtos TV laidos, išleistas leidinys.	Projektą įgyvendinant įsigyta techninė įranga televizijos laidų kūrimui, suburtas ekspertų kolektyvas leido sukurti ir transliuoti 84 TV laidas įvairiomis aplinkos apsaugos temomis, siekiant informuoti visuomenę apie naujas ekologiškas technologijas, gerą kitų šalių praktiką. Laidos skelbiamos pareiškėjo interneto svetainėje: 2009–7, 2010–6, 2011–15.

► 4 projektų tęstinumo tikimybė vidutinė, nes interneto svetainės atnaujinamos nereguliariai; vykdytos vienkartinės veiklos (lankstinukų, brošiūrų spausdinimas ir t.t.);

Projekto numeris	Tęstinumo tikimybė	Sukurtas rezultatas	Auditorių komentaras
BPD2004-ERPF-1.3.0-05-06/0042-01	Vidutinė	Parengti ir atspausdinti pažintiniai bukletai, lipdukai, organizuotos konferencijos, sukurtos radijo laidos, interneto svetainė.	2008 m. baigus įgyvendinti projektą, straipsniai, pranešimai interneto svetainėje buvo skelbiami nereguliariai: 2009 paskelbti 2, 2010 – 4, 2011 – 25.

► 2 projektų tęstinumo tikimybė maža, nes vieno projekto interneto svetainė neveikia, kito neprižiūrima ir nevykdomos kitos paraiškose numatytos veiklos;

Projekto numeris	Tęstinumo tikimybė	Sukurtas rezultatas	Auditorių komentaras
BPD2004-ERPF-1.3.0-02-04/0040-01	Maža	Išleisti informaciniai lankstinukai, lipdukai, sukurti straipsniai, brošiūros, organizuoti renginiai, sukurta interneto svetainė.	Sukurtos internetinio svetainės www.gamtosklase.lt adresas neveikė, jame pateikiamą informaciją galima pasiekti tik naudojantis kitu puslapiu www.birdlife.lt .

- „Praeities taršos ir jos teritorijų nustatymas ir išvalymas“:

► 11 projektų tęstinumo tikimybė didelė – išvalyta ir sutvarkyta teritorija yra gyvenamojoje vietovėje arba netoli jos. Tokių teritorijų tvarkymas reglamentuotas Medžių ir krūmų priežiūros, vandens telkinių, esančių želdynuose, apsaugos, vejų ir gėlynų priežiūros taisyklėse⁴⁰;

Projekto numeris	Tęstinumo tikimybė	Sukurtas rezultatas	Auditorių komentaras
BPD2004-ERPF-1.3.0-05-06/0010-01	Didelė	Išvalyta ežero dalis, sutvarkyta pakrantė.	Ežero pakrantė ribojasi su miestu, tvarkyta pagal savivaldybės viešųjų darbų programą.

► 3 projektų tęstinumo tikimybė vidutinė – prižiūrimos teritorijos nutolusios nuo miestų, dažnai jų aplinkos tvarkymo (žolės pjovimas, šiukšlių rinkimas, aplinkos tvarkymas) sutartys sudaromos tik metams.

Projekto numeris	Tęstinumo tikimybė	Sukurtas rezultatas	Auditorių komentaras
BPD2004-ERPF-1.3.0-05-06/0029	Vidutinė	Išvalyta ežero dalis, sutvarkyta pakrantė.	Ežeras nutolęs nuo miesto, pakrantės tvarkymo darbų sutartys pasirašomos metams.

- „Saugomų teritorijų įsteigimas ir tvarkymas“ – visų projektų tęstinumo tikimybė didelė, nes įgyvendintieji susiję su vykdoma institucijų veikla, kuri finansuojama iš valstybės biudžeto.

Projekto numeris	Tęstinumo tikimybė	Sukurtas rezultatas	Auditorių komentaras
BPD2004-ERPF-1.3.0-01-04/0005-04	Didelė	Įrengti 4 lankytojų centrai, sukurta informacinė sistema ir su ja susijusi minimali infrastruktūra lankytojams 4 valstybinuose parkuose.	Projekto vykdytojas yra biudžetinė įstaiga, organizuojanti valstybės įsteigtų saugomų teritorijų apsaugą ir tvarkymą.

Didelė dalis projektų 44 iš patikrintų 53 (83 proc.) yra tęstiniai išskyrus veiklos srities „Informavimas apie aplinką ir Lietuvos gyventojų supratimo apie aplinką skatinimas“.

Minėta, kad veiklos srities „Geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas“ projektų įgyvendinimo metu sukurti rezultatai yra tęstiniai, tačiau jais naudojamosi tik iš dalies. Audito metu nustatyta, kad įgyvendinus projektus pagal veiklos sritį „Geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų

⁴⁰ Aplinkos ministro 2008-01-18 įsakymas Nr. D1-45 „Dėl medžių ir krūmų priežiūros, vandens telkinių, esančių želdynuose, apsaugos, vejų ir gėlynų priežiūros taisyklių patvirtinimo“.

tvarkymas“ buvo siekiama gyventojus prijungti prie naujų / atnaujintų inžinerinių tinklų taip užtikrinant jiems teisę į saugią ir švarią aplinką. Vienas svarbiausių tikslų – mažinti taršą jungiantis prie naujų nuotekų tinklų. Gyventojai, kurių buities pagerinimui buvo skirta ši veiklos sritis, nenoriai jungiasi prie naujų vandens ir nuotekų tinklų. Iš 3 lentelėje pateiktų duomenų matyti, kad sukurtais vandens ir nuotekų tinklais naudojasi nuo 17 iki 95 proc. gyventojų. Projektų paraiškose buvo planuota prie naujai įrengtų geriamojo vandens tinklų prijungti 4 533 gyventojus⁴¹, tačiau geriamo vandens tinklais naudojasi 2 759 (61 proc.) gyventojai. Prie nuotekų tinklų paraiškose buvo planuota prijungti 5 580 gyventojų, tačiau šiuo metu sukurta nuotekų infrastruktūra naudojasi tik 2 773 (50 proc.) gyventojai (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. Gyventojų naudojimasis geriamojo vandens ir nuotekų tinklais

Projekto numeris	Planuota prijungti prie vandens (nuotekų) tinklų vnt.	Prijungtų gyventojų sk.	
		Prie vandens tiekimo tinklų	Prie nuotekų tinklų
BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0068-02	395	67 (17 proc.)	67 (17 proc.)
BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0051-01	592	-	186 (31 proc.)
BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0075-02	390	136 (35 proc.)	73 (19 proc.)
BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0017-02	483	88 (18 proc.)	130 (27 proc.)
BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0072-02	370	181 (49 proc.)	93 (25 proc.)
BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0081-01	291	157 (54 proc.)	92 (31 proc.)
BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0013	415	299 (72 proc.)	289 (70 proc.)
BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0048-02	300	185 (62 proc.)	130 (44 proc.)
BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0033-01	455	-	360 (79 proc.)
BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0087-01	395	320 (81 proc.)	300 (76 proc.)
BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0089-01	420	343 (82 proc.)	289 (69 proc.)
BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0036-01	360	307 (85 proc.)	137 (41 proc. ⁴²)
BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0064-01	298	279 (94 proc.)	230 (82 proc.)
BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0025-01	416	397 (95 proc.)	397 (95 proc.)
Iš viso:	4533⁴³ (5580)	2759 (61 proc.)	2773 (50 proc.)

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Priežastys, lėmusios mažą gyventojų aktyvumą jungiantis prie sukurtos naujos infrastruktūros: sudėtinga šalies ekonominė situacija, sumažėjęs gyventojų skaičius projektų įgyvendinimo teritorijose ir jų pajamų lygis.

Auditorių nuomone, savivaldybės, planuodamos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo projektus, neįvertino visos galimos projekto rezultato rizikos. Kadangi naujai sukurti inžine-

⁴¹ BPD 1.3 priemonės planuotas rodiklis – prie vandens tiekimo ir nuotekų tinklų sistemų prijungtų gyventojų skaičius (1000 gyventojų).

⁴² Projektu Nr. BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0036-01 prie nuotekų surinkimo sistemos planuota prijungti 332 gyventojus.

⁴³ Planuota prijungti gyventojų prie geriamojo vandens tiekimo tinklų.

riniai pajėgumai neišnaudojami planuota apimtimi, už suteiktas paslaugas surenkami mokesčiai nepadengia sukurtos infrastruktūros išlaikymo sąnaudų⁴⁴.

Paramos gavėjai neįvertino gyventojų galimybių prisijungti prie naujai sukurtos inžinerinės infrastruktūros, todėl planuota apimtimi neišnaudojami naujai sukurti inžineriniai pajėgumai, tik iš dalies pasiekti planuoti projektų rodikliai ir tikslai mažinti vandens ir dirvos užterštumą.

Galutinė Lietuvos 2004–2006 metų bendrojo programavimo dokumento įgyvendinimo ataskaita 2010 m. rugsėjo 30 d. buvo pateikta EK. Joje vertintas BPD 1.3 priemonės rodiklių įgyvendinimas ir nurodyta, kad visi BPD 1.3 priemonės uždaviniai įgyvendinti, o rodikliai, nustatyti BPD priede, yra pasiekti. 2011 m. gegužės 17 d. raštu Nr. Ares.533688 EK Regioninės politikos generalinis direktoratas pateikė pritarimą Galutinei BPD įgyvendinimo ataskaitai (ERPF daliai). Atsižvelgiant į tai, Finansų ministerijos teigimu, visi BPD 1.3 priemonės projektai, esantys BPD programoje, yra visiškai įgyvendinti, jų paramos sutartyse nustatyti tikslai ir (ar) uždaviniai pasiekti. Nepasiekti kai kurie nustatyti projektų rodikliai nedaro įtakos BPD 1.3 priemonės uždavinių įgyvendinimui ir tikslų pasiekimui.

⁴⁴ Paramos gavėjai apie vykdomą veiklą ir jos sąnaudas informuoja Agentūrą užbaigto projekto metinėse ataskaitose.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvados

1. Kadangi nebuvo tiksliai apibrėžtų aplinkos apsaugos projektų kai kurių atrankos kriterijų (iš 43 10 nebuvo tiksliai apibrėžti), todėl paraiškų teikėjams buvo sudėtinga parengti kokybiškas projekto paraiškas, o paraiškų vertintojams objektyviai jas įvertinti (3 skyrius, 11–13 psl.).

2. Kadangi projektų atrankos metu nebuvo reikalavimo vertinti, ar tikslai / uždaviniai – aiškūs, pasiekiami, patikrinami ir turi pamatuojamus rezultatus, todėl parama buvo skirta projektams, kurių tikslai / uždaviniai buvo netinkami (netinkami 21 projekto iš 53 patikrintų) (4 skyrius, 15–17 psl.).

3. Įgyvendintų pagal BPD 1 prioriteto 1.3 priemonę 29 projektų (iš 53 patikrintų) pasiektus tikslus / uždavinius įvertinti sudėtinga, nes dalis jų pasiekimo rodiklių neviseškai susiję su įgyvendintų projektų rezultatais (4 skyrius, 17–20 psl.).

Finansų ministerijos teigimu, projektas laikomas įgyvendintu tada, kai įgyvendintos visos projekto veiklos ir pasiekti visi paramos sutartyje nustatyti projekto tikslai ir (ar) uždaviniai, t. y. pasiekti tikslai ir uždaviniai vertinami pagal įgyvendintas veiklas, o ne pagal rodiklius. Pasekmių ir poveikio rodikliai yra pasiekiami jau baigus projektą (pvz., sukurtų darbo vietų skaičius, gyventojų, aprūpintų vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo sistemomis, skaičius ir pan.).

4. Didžioji dalis BPD 1 prioriteto 1.3 priemonės projektų (83 proc. nuo patikrintų) yra tęstiniai. Projektų įgyvendinimo metu sukurtos veiklos (rezultatai) ateityje bus tęsiamos (6 skyrius, 21–24 psl.).

Rekomendacijos

Atsižvelgę į 2007–2013 metų ES finansavimo laikotarpiu ištaisytus trūkumus ir į tai, kad ES paramos skyrimas ateinančiam 2014–2020 m. laikotarpiui dar nėra nustatytas, pateikiame rekomendacijas, kurios prisidėtų prie rezultatyvesnio projektų įgyvendinimo ateityje ir į kurias turėtų būti atsižvelgiama rengiant teisės aktus:

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai:

1. Siekiant užtikrinti skaidresnį ir objektyvesnį paraiškų atrankos procesą, parengti ir patvirtinti tiksliai apibrėžtus bendruosius projektų atrankos kriterijus ir jų taikymo metodinį išaiškinimą. Tai padėtų paraiškų teikėjams parengti, o vertintojams įvertinti ir atrinkti tinkamiausius projektus planuojamoms priemonėms įgyvendinti.

2. Siekiant, kad pasiekti projektų tikslai ir uždaviniai būtų objektyviai vertinami, parengti ir patvirtinti projektų rodiklių tinkamumo reikalavimus paraiškų teikėjams ir metodinius išaiškinimus

vertintojams. Tai padėtų paraiškų teikėjams parengti, o vertintojams įvertinti ir atrinkti tinkamiausius projektus planuojamoms priemonėms įgyvendinti.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai:

1. Siekiant užtikrinti skaidresnį ir objektyvesnį paraiškų atrankos procesą, parengti ir patvirtinti tiksliai apibrėžtus specialiuosius projektų atrankos kriterijus ir jų taikymo metodinį išaiškinimą. Tai padėtų paraiškų teikėjams parengti, o vertintojams įvertinti ir atrinkti tinkamiausius projektus planuojamoms priemonėms įgyvendinti.

6-ojo audito departamento direktoriaus pavaduotoja

Romualda Masiulionienė

Vyriausioji valstybinė auditorė

Laimutė Virbickienė

Valstybinio audito ataskaita pateikta:

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai,

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai,

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūrai.

Valstybinio audito ataskaitos kopija pateikta Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Europos regioninės plėtros fondo lėšomis finansuotų aplinkos apsaugos projektų rezultatyvumas“
1 priedas

Europos Sąjungos ir nacionaliniai teisės aktai, kuriais remtasi ataskaitoje

1. 1999 m. birželio 21 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1260/1999, nustatantis bendrąsias nuostatas dėl struktūrinių fondų.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 31 d. nutarimas Nr. 649 „Dėl institucijų, atsakingų už Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų, skirtų Lietuvos 2004–2006 metų bendrojo programavimo dokumentui įgyvendinti, administravimą, atsakomybės ir funkcijų paskirstymo“.
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 2 d. nutarimas Nr. 935 „Dėl Lietuvos 2004–2006 metų bendrojo programavimo dokumento patvirtinimo“.
4. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2004 m. sausio 28 d. įsakymas Nr. 1K-033 „Dėl Lietuvos 2004–2006 m. bendrojo programavimo dokumento priemonių ir projektų, finansuojamų įgyvendinant šias priemones, administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ ir vėlesni šio įsakymo pakeitimai.
5. Valstybinio audito reikalavimai, patvirtinti valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakyму Nr. V-26 ir vėlesni įsakymo pakeitimai.
6. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. kovo 19 d. įsakymas Nr. D1-123, kuriuo buvo patvirtintos gairės paraiškų teikėjams pagal BPD 1-ojo prioriteto 1.3 priemonę „Aplinkos kokybės gerinimas ir žalos aplinkai prevencija“ kvietimui teikti paraiškas pagal tiesioginio paramos skyrimo procedūrą Nr. 101.
7. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. birželio 21 d. įsakymas Nr. D1-348, kuriuo buvo patvirtintos gairės paraiškų teikėjams pagal BPD 1-ojo prioriteto 1.3 priemonę „Aplinkos kokybės gerinimas ir žalos aplinkai prevencija“ kvietimui teikti paraiškas pagal ribotos trukmės konkurso procedūrą Nr. 02.
8. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. birželio 17 d. įsakymas Nr. D1-311, kuriuo buvo patvirtintos gairės paraiškų teikėjams pagal BPD 1-ojo prioriteto 1.3 priemonę „Aplinkos kokybės gerinimas ir žalos aplinkai prevencija“ kvietimui teikti paraiškas veiklos grupei „Geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas“ pagal ribotos trukmės konkurso procedūrą Nr. 03.
9. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. rugsėjo 22 d. įsakymas Nr. D1-459, kuriuo buvo patvirtintos gairės paraiškų teikėjams pagal BPD 1-ojo prioriteto 1.3 priemonės „Aplinkos kokybės gerinimas ir žalos aplinkai prevencija“ veiklos sritis „Saugomų ir nesaugomų terito-

rijų įsteigimas ir tvarkymas“ bei „Aplinkos monitoringo ir prevencijos stiprinimas“, taikant tiesioginio finansavimo skyrimo procedūrą.

10. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. kovo 23 d. įsakymas Nr. D1-129, kuriuo buvo patvirtintos gairės paraiškų teikėjams pagal BPD 1-ojo prioriteto 1.3 priemonės „Aplinkos kokybės gerinimas ir žalos aplinkai prevencija“ veiklos sritis „Praeities taršos ir jos teritorijų nustatymas ir išvalymas“ ir „Informavimas apie aplinką ir Lietuvos gyventojų aplinkosauginio švietimo skatinimas“.

11. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. liepos 4 d. įsakymas Nr. D1-328, kuriuo buvo patvirtintos gairės paraiškų teikėjams, teiksiantiems paraiškas paramai gauti pagal Lietuvos 2004–2006 m. bendrojo programavimo dokumento priemonės „Aplinkos kokybės gerinimas ir žalos aplinkai prevencija“ veiklos sritį „Saugomų ir nesaugomų teritorijų įsteigimas ir tvarkymas“.

12. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. sausio 27 d. įsakymas Nr. D1-44 „Dėl Europos Sąjungos lėšomis finansuojamų investicinių projektų poveikio aplinkai vertinimo deklaracijos formos ir institucijos, atsakingos už Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų monitoringą, deklaracijos formos patvirtinimo bei šių deklaracijų pasirašymo“.

13. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. gruodžio 19 d. nutarimas Nr. 1443 „Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“.

14. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. vasario 20 d. įsakymas Nr. 1K-066 „Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių įgyvendinimo“, kuriuo patvirtinti metodiniai nurodymai vertintojams dėl projektų atitikties bendriesiems stebėsenos komiteto patvirtintiems atrankos kriterijams vertinimo.

15. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. liepos 14 d. įsakymas Nr. D1-351, kuriuo patvirtintos projektų, finansuotų pagal BPD 1.3 priemonę „Aplinkos kokybės gerinimas bei žalos aplinkai prevencija“, metodinės rekomendacijos vertintojams.

Valstybinio audito ataskaitos
 „Europos regioninės plėtros fondo lėšomis finansuotų aplinkos apsaugos projektų rezultatyvumas“
 2 priedas

Paraiškoms teikti skirtas laikotarpis

Aplinko ministro įsakymas, taikyta finansavimo procedūra	Veiklos grupė	Laikotarpis paraiškai pateikti	Dienų sk. paraiškai pateikti
2004-03-19 Nr. D1-123 Tiesioginio finansavimo procedūra	1. Aplinkos monitoringo ir prevencijos stiprinimas. 2. Saugomų ir nesaugomų teritorijų įsteigimas ir tvarkymas.	2004-03-22– 2004-04-05	11
2004-06-21 Nr. D1-348 Ribotos trukmės konkurso procedūra	1. Informavimas apie aplinką ir Lietuvos gyventojų supratimo apie aplinką skatinimas. 2. Praeities taršos ir jos teritorijų nustatymas ir tvarkymas. 3. Saugomų ir nesaugomų teritorijų įsteigimas ir tvarkymas.	2004-06-23– 2004-08-02	34
2005-06-17 Nr. D1-311 Ribotos trukmės konkurso procedūra	1. Geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas.	2005-07-01– 2005-08-25 (pratęsta iki 2005-10-03)	38 (65)
2005-09-22 Nr. D1-459 Tiesioginio finansavimo procedūra	1. Aplinkos monitoringo ir prevencijos stiprinimas. 2. Saugomų ir nesaugomų teritorijų įsteigimas ir tvarkymas.	2005-10-03– 2005-10-24	16
2006-03-23 Nr. D1-129 Ribotos trukmės konkurso procedūra	1. Informavimas apie aplinką ir Lietuvos gyventojų supratimo apie aplinką skatinimas. 2. Praeities taršos ir jos teritorijų nustatymas ir tvarkymas.	2006-03-31– 2006-06-01	42
2006-07-04 Nr. D1-328 Ribotos trukmės konkurso procedūra	1. Saugomų ir nesaugomų teritorijų įsteigimas ir tvarkymas.	2006-07-14– 2006-09-11	41

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Valstybinio audito ataskaitos
 „Europos regioninės plėtros fondo lėšomis finansuotų aplinkos apsaugos projektų rezultatyvumas“
 3 priedas

Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo projektų palyginimas

Finansinio indėlio santykinė (procentinė) dalis surinktame balų skaičiuje	Projektų skaičius	Projekto Nr.	1 kriterijus Projekto rezultatų poreikio ir naudos pagrįstumas (balai)	2 kriterijus Numatytas projekto pareiškėjo indėlis į projekto finansavimą (balai)
iki 10 proc.	1	BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0081-01	44,08	4
10–20 proc.	5	BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0089-01 BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0033-01 BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0017-02 BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0025-01 BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0087-01	33,71 31,42 28,75 26,75 24,51	4 4 4 4 6
20–30 proc.	3	BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0075-02 BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0051-01 BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0072-02	29,60 28,76 28,47	12 8 12
30–40 proc.	8	BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0036-01 BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0068-02 BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0001-01 BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0065 BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0052 BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0064-01 BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0013 BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0048-02	26,14 24,44 23,24 20,28 19,84 19,39 19,17 18,61	12 12 12 12 12 12 12 12
Parama neskirta⁴⁵	72	BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0080	27,63	2
		BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0041	26,64	0
		BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0028	26,01	4
		BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0059	25,92	4
		BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0043	25,52	0

Šaltinis – Valstybės kontrolė

⁴⁵ Lentelėje pateikti 5 projektai iš 24, kuriems neskirta parama.

Valstybinio audito ataskaitos
 „Europos regioninės plėtros fondo lė-
 šomis finansuotų aplinkos apsaugos
 projektų rezultatyvumas“
 4 priedas

Projektai, kuriuose nustatyti netinkami tikslai / uždaviniai ir rodikliai

Eil. Nr.	Projekto Nr.	Tikslai/uždaviniai	Rodikliai
1.	BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0013	netinkami	tinkami
2.	BPD2004-ERPF-1.3.0-02-04/0014	netinkami	netinkami
3.	BPD2004-ERPF-1.3.0-04-05/0004-02	netinkami	tinkami
4.	BPD2004-ERPF-1.3.0-01-04/0003-02	tinkami	netinkami
5.	BPD2004-ERPF-1.3.0-01-04/0005-04	netinkami	netinkami
6.	BPD2004-ERPF-1.3.0-02-04/0040-01	netinkami	tinkami
7.	BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0064-01	netinkami	tinkami
8.	BPD2004-ERPF-1.3.0-05-06/0022	netinkami	tinkami
9.	BPD2004-ERPF-1.3.0-05-06/0042-01	netinkami	tinkami
10.	BPD2004-ERPF-1.3.0-05-06/0047	netinkami	netinkami
11.	BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0036-01	netinkami	tinkami
12.	BPD2004-ERPF-1.3.0-05-06/0054-01	netinkami	tinkami
13.	BPD2004-ERPF-1.3.0-05-06/0010-01	tinkami	netinkami
14.	BPD2004-ERPF-1.3.0-05-06/0028-01	tinkami	netinkami
15.	BPD2004-ERPF-1.3.0-02-04/0018-01	netinkami	netinkami
16.	BPD2004-ERPF-1.3.0-04-05/0003-02	netinkami	netinkami
17.	BPD2004-ERPF-1.3.0-01-04/0001-01	netinkami	netinkami
18.	BPD2004-ERPF-1.3.0-05-06/0061	netinkami	netinkami
19.	BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0017-02	netinkami	tinkami
20.	BPD2004-ERPF-1.3.0-05-06/0066-01	netinkami	netinkami
21.	BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0025-01	netinkami	tinkami
22.	BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0087-01	tinkami	netinkami
23.	BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0089-01	tinkami	netinkami
24.	BPD2004-ERPF-1.3.0-05-06/0049-02	tinkami	netinkami
25.	BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0048-02	netinkami	tinkami
26.	BPD2004-ERPF-1.3.0-05-06/0026-01	netinkami	netinkami
27.	BPD2004-ERPF-1.3.0-05-06/0007-01	tinkami	netinkami
28.	BPD2004-ERPF-1.3.0-03-05/0051-01	netinkami	tinkami
29.	BPD2004-ERPF-1.3.0-05-06/0029	tinkami	netinkami

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Valstybinio audito ataskaitos
 „Europos regioninės plėtros fondo lėšomis finansuotų aplinkos apsaugos projektų rezultatyvumas“
 5 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmai / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1.	Siekiant užtikrinti skaidresnį ir objektyvesnį paraiškų atrankos procesą, parengti ir patvirtinti tiksliai apibrėžtus bendruosius projektų atrankos kriterijus ir jų taikymo metodinį išaiškinimą. Tai padėtų paraiškų teikėjams parengti, o vertintojams įvertinti ir atrinkti tinkamiausius projektus planuojamoms priemonėms įgyvendinti.	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	Rekomendacija bus įgyvendinta. Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė: Bus parengti ir patvirtinti detalūs bendrieji projektų atrankos kriterijai ir jų taikymo metodinis išaiškinimas, kurie leistų paraiškų teikėjams parengti, o vertintojams įvertinti ir atrinkti tinkamiausius projektus planuojamoms priemonėms įgyvendinti.	2015-12-31
2.	Siekiant užtikrinti skaidresnį ir objektyvesnį paraiškų atrankos procesą, parengti ir patvirtinti tiksliai apibrėžtus specialiuosius projektų atrankos kriterijus ir jų taikymo metodinį išaiškinimą. Tai padėtų paraiškų teikėjams parengti, o vertintojams įvertinti ir atrinkti tinkamiausius projektus planuojamoms priemonėms įgyvendinti.	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija	Numatoma įgyvendinti specialiuosius atrankos kriterijus, kurie bus parengti, pateikti tvirtinimui ar patvirtinti atitinkamu teisės aktu pagal nustatytas 2014–2020 m. ES paramos administravimo taisykles.	2015-12-31
3.	Siekiant, kad pasiekti projektų tikslai ir uždaviniai būtų objektyviai vertinami, parengti ir patvirtinti projektų rodiklių tinkamumo reikalavimus paraiškų teikėjams ir metodinius išaiškinimus vertintojams.	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	Rekomendacija bus įgyvendinta. Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė: Bus parengti ir patvirtinti projektų rodiklių tinkamumo reikalavimai paraiškų teikėjams ir metodiniai išaiškinimai vertintojams.	2016-12-31

Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais:

Finansų ministerijos Europos Sąjungos struktūrinės paramos valdymo departamento Valdymo ir kontrolės sistemos priežiūros skyriaus vedėjo pavaduotoja Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė, tel. 219 4426, el. paštas s.navickaite@finmin.lt.
 Aplinkos ministerijos Eglė Valūnė – Aplinkos ministerijos ES paramos administravimo departamento ES paramos planavimo ir procedūrų skyriaus vedėja, tel. 266 2702, el. p. e.valune@am.lt;
 Lyra Donovan – Aplinkos ministerijos ES paramos administravimo departamento ES paramos planavimo ir procedūrų skyriaus vyr. specialistė, tel. 266 2716, el. p. l.donovan@am.lt.